

**BELEIDSNOTA  
ANTENNE-INSTALLATIES VOOR MOBIELE COMMUNICATIE**



Vastgesteld door de gemeenteraad van Oss d.d. ...

# **I** NHOUDSOPGAVE

## **1. Inleiding**

## **2. Wat regelt deze beleidsnota?**

- 2.1. Omgevingsvergunning in strijd met het bestemmingsplan?
- 2.2. Leeswijzer voor deze nota

## **3. De ruimtelijke beoordeling en afweging**

- 3.1. Voorkomen van nieuwe vrijstaande antenne-installaties
  - 3.1.1. Site sharing
- 3.2. Zoeklocaties voor vrijstaande antenne-installaties
- 3.3. Wat als de gewenste antenne-locatie geen zoeklocaties is ?
- 3.4. Aanvullende voorwaarden
- 3.5. Uitsluitingsgebieden

## **4. Hoe wijken we af van het bestemmingsplan?**

- 5.1 Binnenplanse afwijking
- 5.2 Buitenplanse afwijking voor kruimelgevallen
- 5.3 Buitenplanse afwijking met ruimtelijke onderbouwing.

## **5. Wanneer is een omgevingsvergunning nodig?**

- 5.1. Wabo
- 5.2. Omgevingsvergunningsplichtige antenne-installaties
- 5.3. Monumenten
- 5.4. Welstand
- 5.5. Omgevingsvergunningsvrije antenne-installaties

## **6. Maatschappelijke belangen en Gezondheidsaspecten**

- 6.1. Maatschappelijke belangenafweging
- 6.2. Gezondheidsaspecten

## **Bijlagen**

- Kaart "Zoeklocaties vrijstaande antenne-installaties"
- Brief GGD bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid en Kennisplatform EMV aan de gemeente Oss over de laatste wetenschappelijke en gezondheidskundige stand van zaken van 9 december 2011
- Overzicht relevante wet- en regelgeving

# 1 INLEIDING

Mobiele communicatie maakt in Nederland een enorme groei door. En om mobiel te kunnen communiceren zijn er antennes nodig. Vaak kunnen de aanbieders van mobiele communicatienetwerken (de zogenaamde 'providers') de antenne-installaties op bestaande bouwwerken plaatsen. Maar soms staan er geen hoge bouwwerken op plaatsen waar dat voor een goede communicatie nodig is. Dan moeten de providers de antenne-installaties in speciale vrijstaande masten plaatsen. Daarvoor is een omgevingsvergunning nodig die ook getoetst wordt aan de regels van het bestemmingsplan. De meeste bestemmingsplannen staan niet toe om hoge vrijstaande masten voor antenne-installaties te bouwen. In dat geval kan de vergunning alleen worden verleend als de gemeente bereid is om af te wijken van de bestemmingplanregels. De gemeente Oss wil dat als vrijstaande antenne-installaties nodig zijn, deze op plekken komen te staan die vanuit stedenbouwkundig, landschappelijk en maatschappelijk oogpunt geschikt zijn. Daarom is deze nota opgesteld. In deze nota staat wanneer, waar en onder welke voorwaarden we bereid zijn om mee te werken aan de plaatsing van hoge, vrijstaande mobiele antenne-installaties.

## **Wat verstaan we onder mobiele antenne installaties?**

In Nederland bestaan op dit moment verschillende systemen voor mobiel telefoonverkeer: GSM, UMTS (3g) en LTE (4g). GSM dient vooral om te bellen en korte tekstberichten (sms) te verzenden. UMTS en LTE zijn geschikt om grote hoeveelheden data te versturen om bijvoorbeeld draadloos contact te maken met het internet of andere netwerken. Het maakt voor het plaatsen van een mast niet uit of bovenin een zendinstallatie voor GSM of voor UMTS/LTE zit. De ruimte die een antenne-installatie in beslag neemt en het ruimtelijk effect op de omgeving is hetzelfde. Deze nota maakt daarom geen onderscheid tussen de verschillende technieken.

## 2 WAT REGELT DEZE BELEIDSNOTA?

Deze nota is van toepassing op vrijstaande antenne-installaties waarvoor een omgevingsvergunning ingevolge de wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) nodig is en waarbij de voorgenomen plaatsing in strijd is met de regels van het bestemmingsplan.

Het doel van deze beleidsnota is om negatieve gevolgen van vrijstaande antenne-installaties op de omgeving te voorkomen of te beperken. Dit doen we door nieuwe antenne-installaties zo veel mogelijk te voorkomen en indien ze toch nodig zijn, ze zo goed mogelijk in de omgeving te laten plaatsen.

### **2.1 Omgevingsvergunning in strijd met bestemmingsplan?**

De gemeente toetst aanvragen voor een omgevingsvergunning o.a. aan het bestemmingsplan. De Wabo verbiedt namelijk om zonder omgevingsvergunning bouwwerken te bouwen of te gebruiken in strijd met het bestemmingsplan. Is de aanvraag niet in strijd met het bestemmingsplan, dan is er voor wat het ruimtelijke aspect betreft geen belemmering om de omgevingsvergunning te verlenen. Is de aanvraag wel in strijd met een bestemmingsplan, dan is deze nota van toepassing.

### **2.2 Leeswijzer voor deze nota**

De kern van ons beleid staat in hoofdstuk 3. Namelijk dat nieuwe antenne-installaties bij voorkeur op bestaande locaties (zoals op gebouwen of op bestaande masten) geplaatst moeten worden. Als dat niet mogelijk is kunnen masten geplaatst worden binnen speciale zoekgebieden. Alleen in uitzonderlijke gevallen mag hiervan worden afgeweken. Als het voor de plaatsing van een antenne-installatie nodig is om af te wijken van het bestemmingsplan zijn daarvoor verschillende procedures mogelijk. Dat staat in hoofdstuk 4. Omdat deze nota alleen van toepassing is op antenne-installaties waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, staat in hoofdstuk 5 in welke gevallen een omgevingsvergunning nodig is. Hoofdstuk 6 gaat over de maatschappelijke belangen en gezondheidsaspecten van antenne-installaties.

# 3 DE RUIMTELIJKE BEOORDELING & AFWEGING

We willen mogelijke negatieve gevolgen van antenne-installaties op de omgeving voorkomen of beperken. Hiervoor hebben we de volgende aanpak:

## 3.1 Voorkomen van nieuwe vrijstaande antenne-installaties

Een teveel aan (nieuwe) vrijstaande antenne-installaties leidt tot horizonvervuiling. Wij willen het aantal vrijstaande masten beperken. Daarom willen we dat de providers hun antenne-installaties op bestaande bouwwerken plaatsen. Bijvoorbeeld op hoge gebouwen, hoogspanningsmasten en bestaande antennemasten. Wij maken alleen een uitzondering op dit beleidsuitgangspunt, als de provider voldoende kan motiveren dat plaatsing op een bestaand bouwwerk of het bijplaatsen op een bestaande vrijstaande mast niet mogelijk is en dat hierdoor niet aan de wettelijke verplichting kan worden voldaan om een landelijk dekkend netwerk aan te leggen.

### 3.1.1 Site sharing

De Telecommunicatiewet verplicht providers om mee te werken aan een redelijk verzoek tot medegebruik van de antennemast door andere providers. Dit heet site-sharing. Als er tussen de verschillende providers geschillen ontstaan over medegebruik kan de Onafhankelijke Post- en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA) hierin bemiddelen.

## 3.2 Zoeklocaties voor nieuwe vrijstaande antenne-installaties

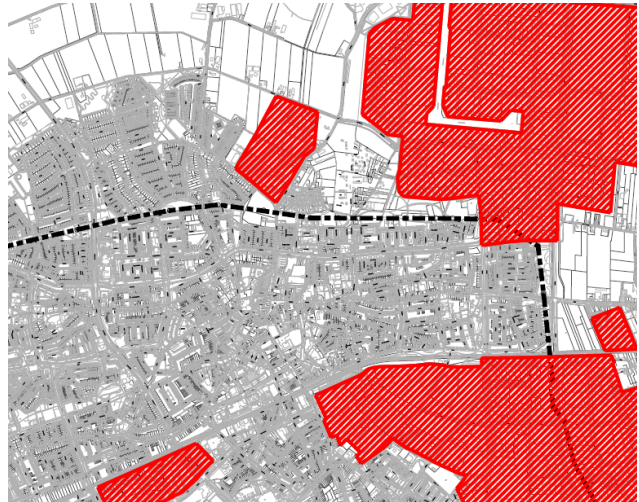
Bij deze nota hoort de kaart 'Zoeklocaties vrijstaande antenne-installaties' (zie bijlage 1). Op deze kaart staan de gebieden waar providers naar een locatie voor een vrijstaande antenne-installatie moeten zoeken indien site-sharing of plaatsing op bestaande gebouwen niet mogelijk is. Bij het bepalen van deze zoeklocaties hebben we de volgende uitgangspunten gebruikt:

Voor het stedelijk gebied binnen de gemeente Oss hebben wij industrieterreinen, bedrijventerreinen, gebieden langs grote wegen en een aantal sportterreinen als zoeklocatie aangewezen. Deze gebieden bieden in ruimtelijk opzicht de minste belemmering voor het plaatsen van een antenne-installatie.

Voor het buitengebied van de gemeente Oss hebben wij ook een aantal zoeklocaties aangewezen zoals industrieterreinen, bedrijventerreinen, de bestaande mast te Haren, een aantal sportterreinen en een strook langs de rijksweg A50.

Ons beleid voor het stedelijk gebied is anders dan voor het buitengebied. Het buitengebied heeft een heel ander karakter en is zeer open van aard. Het plaatsen van antenne-installaties langs grote wegen heeft in het buitengebied een andere betekenis. Een antenne-installatie langs de weg in het buitengebied is een storend onderdeel in de open ruimte. Binnen het stedelijk gebied vallen antenne-installaties langs de grote wegen meer weg tegen de achtergrond van (stedelijke) bebouwing.

Wij hebben in het buitengebied daarom minder locaties als zoeklocatie aangewezen voor vrijstaande antenne-installaties.



*Uitsnede uit de kaart 'Zoeklocaties vrijstaande antenne-installaties'*

### **3.3 Wat als de antenne-locatie geen zoeklocatie is ?**

Als de beoogde antennelocatie geen zoeklocatie is zoals aangegeven op de kaart kan de gemeente besluiten om geen medewerking te verlenen aan het plaatsen van de antenne-installatie. Alleen als de provider aantoont dat het noodzakelijk is om op die locatie een antenne-installatie te plaatsen, beoordelen we of de antenne-installatie toch kan worden ingepast in het landschap. Bijvoorbeeld in de buurt van bestaande bebouwing of hoge beplanting.

### **3.4 Aanvullende voorwaarden**

Bij de beoordeling van verzoeken om een vrijstaande antenne-installatie buiten de zoeklocaties stellen wij de volgende aanvullende voorwaarden.

- De aanvrager moet de antenne-installatie bij voorkeur plaatsen bij concentraties van bebouwing en niet in open gebieden.

- De gemeente verbindt per geval voorwaarden aan haar medewerking zodat de vrijstaande mast goed in de ruimtelijke omgeving past.
- Als een aanvrager de antenne-installaties in het openbaar gebied wil plaatsen moet hij vooraf overleggen met de afdeling die verantwoordelijk is voor het beheer van de openbare ruimte.
- De Dienst Verkeer en Scheepvaart van Rijkswaterstaat gebruikt richtlijnen bij de plaatsing van reclamemasten vlakbij ingewikkelde verkeerssituaties. In deze richtlijnen staat dat reclamemasten op een minimale afstand tot de rand van de weg moeten staan om letsel bij aanrijdingen te voorkomen. Ook wil Rijkswaterstaat met deze richtlijnen voorkomen dat reclameborden de aandacht van weggebruikers afleiden. Antenne-installaties leiden in veel mindere mate dan reclameborden de aandacht van automobilisten af. Toch toetsen wij zo nodig aan deze richtlijnen bij verzoeken om plaatsing van vrijstaande antennemasten in de buurt van ingewikkelde verkeerssituaties.
- Netwerkaanbieders beveiligen de antenne-installaties en de daarbij horende apparatuur soms met een hekwerk. Desondanks staan wij geen vrijstaande antenne-installaties toe in de buurt van plaatsen waar veel kinderen en/of jeugdigen spelen en verblijven. Voorbeelden hiervan zijn kinderspeelplaatsen, speel- en trapvelden en schoolpleinen. Dit doen we om te voorkomen dat kinderen in de masten gaan klimmen. Een uitzondering is mogelijk indien er extra veiligheidsmaatregelen worden genomen.

### **3.5 Uitsluitingsgebieden**

Plaatsing van vrijstaande antenne-installaties is niet mogelijk in de volgende gebieden:

- Binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Groen Blauwe Mantel (zoals opgenomen in de Provinciale Verordening Ruimte)
- Ter plaatse van het radar-verstoringsgebied van vliegbasis Volkel (voor zover het masten betreft van 65 meter boven NAP)
- Ter plaatse van laagvliegroutes

# 4 HOE WIJKEN WE AF VAN HET BESTEMMINGSPLAN?

Afhankelijk van de hoogte van de mast zijn er verschillende procedures om af te wijken van het bestemmingsplan.

## 4.1 Binnenplanse afwijking

Als we besluiten om af te wijken van het bestemmingsplan (zie hoofdstuk 3), kunnen we gebruik maken van een binnenplanse afwijking. In het bestemmingsplan staat aangegeven tot welke maximale hoogte afgeweken kan worden. Dit is meestal 40 meter, maar soms is dat lager.

## 4.2 Buitenplanse afwijking voor kruimelgevallen

In het geval dat een mast lager is dan 40 meter maar toch hoger moet zijn dan wat het bestemmingsplan met een binnenplanse afwijking toestaat, dan kan gebruik gemaakt worden van de zogenaamde buitenplanse afwijking voor kruimelgevallen.

## 4.3 Buitenplanse afwijking met ruimtelijke onderbouwing.

Als een antenne-installatie hoger is dan 40 meter kan de gemeente afwijken via een buitenplanse afwijking met ruimtelijke onderbouwing. Dit is een uitgebreide procedure waarbij een ieder vooraf tegen het voorgenomen besluit zienswijzen kan indienen.

Afwijken van bestemmingsplanregels is aan de orde als een omgevingsvergunning nodig is. De verschillende procedures die hierbij gevolgd kunnen worden staan beschreven in hoofdstuk 5.



# 5 WANNEER IS EEN OMGEVINGSVERGUNNING NODIG?

De Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor) beschrijven de regels voor omgevingsvergunningplichtige en omgevingsvergunningsvrije antenne-installaties. Ook staan hierin de regels voor het afwijken van het bestemmingsplan met een omgevingsvergunning.

## 5.1 Wabo

De Wabo brengt sinds 1 oktober 2010 verschillende vergunningstelsels voor activiteiten in de leefomgeving onder in één vergunningstelsel: de omgevingsvergunning. Meestal bepaalt de hoogte van de installatie of er voor het bouwen een omgevingsvergunning nodig is.

## 5.2 Omgevingsvergunningplichtige antenne-installaties

Voor antenne-installaties hoger dan 5 meter is een omgevingsvergunning nodig. Ook voor het bouwen van antenne-installaties kleiner dan 5 meter op gemeentelijke, provinciale- en rijksmonumenten of in beschermde stads- of dorpsgezichten is een omgevingsvergunning vereist.

Er zijn twee procedures om een omgevingsvergunning voor te bereiden: de reguliere procedure en de uitgebreide procedure:

De **reguliere procedure** wordt gevolgd in het geval van een "binnenplanse afwijking" en "buitenplanse afwijking voor kruimelgevallen" (zie 4.1 & 4.2). Binnen deze procedure geldt een beslistermijn van acht weken. In deze procedure kunnen vooraf geen zienswijzen worden ingediend. Na de besluitvorming kunnen belanghebbenden een bezwaar indienen tegen de omgevingsvergunning.

De **uitgebreide procedure** wordt gevolgd bij een "buitenplanse afwijking met ruimtelijke onderbouwing" (zie 4.3). Hierbij geldt een beslistermijn van zes maanden. In deze procedure wordt het ontwerp-besluit ter inzage gelegd. Deze terinzagelegging wordt vooraf bekend gemaakt. In deze procedure kan iedereen vooraf een zienswijze indienen op het ontwerpbesluit.

### **5.3 Monumenten**

Het plaatsen van een antenne-installatie op een monument of in een beschermd stad- of dorpsgezicht is omgevingsvergunningplichtig. Dit geldt voor rijksmonumenten maar ook voor provinciale en gemeentelijke monumenten. Er is echter één verschil: bij het plaatsen van een antenne-installatie op een rijksmonument moet de gemeente de uitgebreide procedure voeren en bij provinciale en gemeentelijke monumenten de reguliere procedure.

#### *Uitzonderingen plaatsing op monumenten*

Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten dienen zoveel mogelijk gevrijwaard te blijven van antenne-installaties. Het historisch en monumentaal bezit in de gemeente Oss is relatief klein, maar daarom des te belangrijker. De kernen Megen en Ravenstein hebben een beschermd stads- en dorpsgezicht en relatief veel rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. Deze kernen moeten zoveel mogelijk gevrijwaard blijven van antenne-installaties.

Slechts in uitzonderingsgevallen mag gebruik worden gemaakt van monumenten voor het plaatsen van vergunningplichtige antenne-installaties, namelijk indien:

- het bouwplan ter advisering is voorgelegd aan de monumentencommissie;
- er geen aantasting van betekenis is in beeld en silhouet;
- er geen aantasting is van de bouwconstructie;
- er geen, dan wel zeer beperkt verlies is van het historisch materiaal; en
- er geen verhoging is van het brandrisico.

### **5.4 Welstand**

Wij vragen over iedere aanvraag om omgevingsvergunning voor een antenne-installatie een advies aan de welstandscommissie. De welstandscommissie beoordeelt of het bouwwerk voldoet aan redelijke eisen van welstand. Voor meer informatie over deze toetsing verwijzen wij naar de Welstandsnota van de Gemeente Oss.

## **5.5. Omgevingsvergunningsvrije antenne-installaties**

Antenne-installaties waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is, zijn:

- antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie die niet hoger zijn dan 5 meter (wel vergunning plichtig op monumenten of binnen beschermde stads- en dorpsgezichten!);
- kleine schotelantennes;
- antennemasten voor C2000 (het communicatiesysteem voor hulpverleningsdiensten);
- de masten voor elektronische waarschuwing en alarmering bij rampen, de zogenaamde WAS-Masten (dit zijn de masten die elke eerste maandag van de maand om 12.00 uur worden getest); en
- antenne-installaties van radiozendamateurs (niet hoger dan 5 meter).

# 6 MAATSCHAPPELIJK BELANG EN GEZONDHEIDSASPECTEN

Het maatschappelijke belang en de noodzaak van een betrouwbaar netwerk voor mobiele digitale communicatie is groot. Maar we willen negatieve gevolgen voor mens en landschap van de hiervoor noodzakelijke antenne-installaties voorkomen.

## 6.1 Maatschappelijke belangenafweging

De behoefte om draadloos te communiceren neemt toe. Het is tegenwoordig vrijwel vanzelfsprekend om mobiel te bellen en te internetten. Belangrijke overheidsdiensten zoals brandweer, ambulance en politie moeten goed met elkaar kunnen communiceren. Voor al deze toepassingen zijn antenne-installaties noodzakelijk. Maar door de toenemende behoefte aan draadloze communicatie neemt ook het aantal antenne-installaties toe. Hierdoor krijgen steeds meer mensen te maken met antenne-installaties in hun leefomgeving. Zoals bij andere ruimtelijke ordeningsvraagstukken, speelt ook hier het NIMBY-effect (Not In My BackYard – niet in mijn achtertuin) een rol.

## 6.2 Gezondheidsaspecten

Antenne-installaties werken met elektromagnetische velden. Net zoals bijvoorbeeld radio, TV en magnetron. Er is veel onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten van elektromagnetische velden op de gezondheid van de mens. Bekend is dat deze straling opwarming van weefsel kan veroorzaken (thermische effecten genoemd). Om dit soort effecten te voorkomen, hanteert de Nederlandse overheid internationaal erkende blootstellingslimieten. Uit steekproefmatig uitgevoerde controlemetingen van Agentschap Telecom blijkt dat deze limieten in Nederland nergens worden overschreden.

Er is ook wetenschappelijk onderzoek gedaan of onder het niveau van de blootstellingslimiet andere gezondheidseffecten kunnen optreden. Hierbij is gekeken naar een breed scala aan nadelige gezondheidseffecten. Uit dit onderzoek blijkt niet dat onder het niveau van de blootstellingslimiet gezondheidseffecten worden veroorzaakt door radiofrequente elektromagnetische velden afkomstig van antenne-installaties. Volgens de Gezondheidsraad<sup>1</sup> zijn dergelijke gezondheidseffecten op korte termijn van antennes niet aangetoond en zijn gezondheidseffecten bij langdurige blootstelling niet te verwachten.

De gemeente kan de plaatsing van antenne-installaties op basis van eventuele gezondheidsrisico's niet tegenhouden. Deze wettelijke bevoegdheid is voorbehouden aan de minister van infrastructuur en milieu.

- 
- <sup>1</sup> Brief GGD bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid en Kennisplatform EMV aan de gemeente Oss over de laatste wetenschappelijke en gezondheidskundige stand van zaken van 9 december 2011 (zie bijlage 2)

# **B** IJLAGEN

- Kaart : Zoeklocaties vrijstaande antenne-installaties
- Brief GGD bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid en Kennisplatform EMV aan de gemeente Oss over de laatste wetenschappelijke en gezondheidskundige stand van zaken van 9 december 2011
- Overzicht relevante wet- en regelgeving

## **BIJLAGE 1**

Kaart zoeklocaties vrijstaande antenne-installaties

## **BIJLAGE 2**

Brief GGD bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid en Kennisplatform EMV  
aan de gemeente Oss over de laatste wetenschappelijke en  
gezondheidskundige stand van zaken van 9 december 2011



## **BIJLAGE 3      RELEVANTE WET- EN REGELGEVING**

### **Relevante Wettelijke regelingen voor het bouwen van antenne-installaties :**

- **Omgevingsvergunningvrije antenne-installaties:**  
Bijlage II, artikel 2, lid 15 van het Bor
- **Omgevingsvergunningplichtige antenne-installaties:**  
Wabo, artikel 2.1, lid 1, sub a en c
- **Binnenplans afwijken:**  
Wabo, artikel 2.12, lid 1, sub a onder 1
- **Buitenplans afwijken met kruimelgevallen-regeling:**  
Bijlage II, artikel 4 van het Bor
- **Buitenplans afwijken met ruimtelijke onderbouwing:**  
Wabo, artikel 2.12, lid 1, sub a onder 3
- **Buitenplans afwijken tijdelijk:**  
Wabo, artikel 2.12, lid 2 + artikel 5.18 van het Bor
- **Omgevingsvergunning & Monumenten**  
Bijlage II van het Bor, artikel 2, lid 15 tot en met 18.